

CONSECINȚE ALE DECIZIEI ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE (COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT) NR. 91/2024¹ ASUPRA RAPORTURILOR DE MUNCĂ (ȘI DE SERVICIU)

Prof. univ. dr. Alexandru Țiclea

Abstract: Decision no. 91/2024 of the High Court of Cassation and Justice, issued in resolving certain points of law, concerns the interpretation and application of the provisions of art. 517 para. 2 of the Administrative Code.

Given the provisions of para. 1 lit. d of the same article, and considering the decisions of the Constitutional Court with relevance to the matter, the High Court has determined that the issuance of the retirement decision at the request of the public servant entails the termination by law of the service relationship. It is irrelevant that the pension payment was subsequently suspended.

Keywords: pension decision, public servant, termination by law, pension, minimum contribution period, pension payment suspension, standard age

1. Preliminarii

Decizia, care a vizat interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 517 alin. (2) din Codul administrativ, a produs și produce încă o serie de consecințe importante pentru personalul plătit din fonduri publice, aflat sub incidența textului precitat.

O primă precizare se impune: Decizia Înaltei Curți privește exclusiv personalul amintit, mai precis pe cel supus Codului administrativ.

Chestiunea de drept pe care a trebuit să o lămurească Instanța Supremă a fost următoarea:

„Dacă emiterea unei decizii de pensie, la cererea funcționarului public, decizie ulterior suspendată, tot la cerere (în sensul că s-a suspendat plata pensiei, iar că nu a încetat calitatea de pensionar), ambele decizii emise în intervalul în care raportul de serviciu era prelungit la cerere conform dispozițiilor art. 517 alin. (2) din Codul administrativ afectează raportul de serviciu prelungit, respectiv îi încetează de drept?”

¹ Publicată în M. Of. nr. 77 din 22 ianuarie 2025.

2. Textul legal suspus analizei a fost așadar art. 517:

„(1) Raportul de serviciu existent încetează de drept:...

d) la data îndeplinirii cumulative a condițiilor de vârstă standard și a stagiului minim de cotizare pentru pensionare, dacă persoana care are competența de numire în funcția publică nu dispune aplicarea prevederilor alin. (2);...

În mod excepțional, pe baza unei cereri formulate cu 2 luni înainte de data îndeplinirii cumulative a condițiilor de vârstă standard și a stagiului minim de cotizare pentru pensionare și cu aprobarea conducătorului autorității sau instituției publice, funcționarul public poate fi menținut în funcția publică deținută maximum 3 ani peste vârsta standard de pensionare, cu posibilitatea prelungirii anuale a raportului de serviciu. Pe perioada în care este dispusă menținerea în activitate pot fi aplicate dispozițiile art. 378.”

Menționăm că art. 378 reglementează ocuparea unei funcții publice în baza unui raport de serviciu cu timp parțial.

3. Obiectul procesului în cadrul căruia s-a emis sesizarea în vederea pronunțării hotărârii prealabile

În speță, autoritatea publică a dispus încetarea de drept a raportului de serviciu a reclamantei ca urmare a îndeplinirii condițiilor vârstei de standard de pensionare și a stagiului minim de cotizare, începând cu data de 8.02.2024. Decizia a fost contestată de persoana în cauză la instanța de contencios administrativ competentă.

Persoana - funcționar public - formulase anterior două cereri prin care și a exprimat dorința de a și continua activitate până la data de 14 noiembrie 2024. Solicitarea i-a fost aprobată.

Între timp, ea s-a adresat Casei teritoriale de pensii pentru acordarea pensiei pentru limita de vârstă. Ca urmare, la data de 3.02.2024 a fost emisă decizia de pensie, cu acordarea retroactivă a drepturilor, începând cu data de 23.11.2023. La solicitarea beneficiarei, a fost dispusă suspendarea plății pensiei la data de 5.02.2024 (deci după două zile, de la emiterea deciziei de pensionare).

Pe motivul că persoana în discuție a dobândit calitatea de pensionare pentru limită de vârstă, autoritatea publică a dispus încetarea de drept a raportului său de serviciu, în temeiul art. 517 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ. Măsura a fost atacată la instanța competentă.

4. Jurisprudența Curții Constituționale

Completul investit cu soluționarea chestiunii cu care a fost sesizată, a avut în vedere jurisprudența în materie a instanței de contencios constituțional.

a) Astfel, a observat că prin Decizia nr. 112/2021,² Curtea Constituțională a reținut, printre altele, că dispozițiile art. 517 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ sunt constituționale în măsura în care sintagma, „condiții de vârstă standard” nu exclude posibilitatea femeii de a solicita continuarea exercitării raportului de serviciu, în condiții identice cu bărbatul, respectiv până la împlinirea vârstei de 65 de ani. S-a decis că în cauza de față prezintă relevanță acele cele reținute de Curtea Constituțională în paragrafele 26, 28 și 29.

26. Din analiza dispozițiilor legale în materie la acea dată [art. 98 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 188/1999, în redactarea anterioară modificării prin art. I pct. 24 din Legea nr. 156/2018], „rezultă că încetarea raportului de serviciu al funcționarului acționează ope legis. Din această perspectivă, diferența de tratament juridic între bărbați și femei sub aspectul vârstei la care încetează de drept raportul de serviciu își pierde, în mod evident, caracterul de măsură menită să vină în sprijinul femeilor, în considerarea unor condiții sociale, familiale și economice mai puțin favorabile, și, dimpotrivă, creează o situație dezavantajoasă pentru acele femei care doresc să își exercite acest drept în condiții egale cu bărbații”. Astfel, ca efect al dispozițiilor precitate, reglementarea cu efect social reparator pentru femei, „se transformă într-o reglementare discriminatorie, care afectează exercițiul dreptului la muncă al femeilor funcționar public în raport cu cel al bărbaților care exercită aceeași funcție”.

„28. Prin urmare, încetarea raportului de serviciu al femeii la o vârstă mai redusă decât a bărbatului poate și trebuie să rămână o opțiune a acesteia, în contextul social actual. Transformarea acestui beneficiu legal într-o consecință asupra încetării raportului de serviciu ce decurge ope legis dobândește valențe neconstituționale, în măsura în care ignoră voința femeii de a fi supusă unui tratament egal cu cel aplicabil bărbaților. Astfel, dispozițiile în materie, sunt constituționale numai în măsura în care, la împlinirea vârstei legale de pensionare, dau dreptul femeii să opteze fie pentru deschiderea dreptului la pensie și încetarea raportului de serviciu în curs, fie pentru continuarea acestui raport până la împlinirea vârstei legale de pensionare prevăzute pentru bărbați la acea dată”.

„29. În prima ipoteză, când optează pentru deschiderea dreptului la pensie, raportul de serviciu în curs încetează de drept. Din contră, în măsura în care funcționarul public femeie optează pentru continuarea raportului de serviciu până la împlinirea vârstei de pensionare prevăzute de lege pentru bărbați, exercițiul dreptului la muncă nu este condiționat de voința angajatorului, dar dreptul la pensie nu va putea fi solicitat simultan. Curtea observă că, potrivit dispozițiilor legale, vârsta standard de pensionare este de 65 de ani pentru bărbați și 63 de ani pentru femei, dar că atingerea acestei vârste se realizează prin creșterea vârstelor standard de pensionare, conform eşalonării prevăzute în anexa nr. 5 la această lege. În condițiile în care legiuitorul va înțelege să modifice vârstele de pensionare, aceste considerente își păstrează valabilitatea, urmând a fi avute în vedere dispozițiile în vigoare la data împlinirii vârstei de pensionare de către funcționarul public femeie”.

b) În același timp, completul specializat a menționat Decizia Curții Constituționale nr. 521/2023³ prin care a fost admisă obiecțiunea de neconstituționalitate

² Publicată în M. Of. nr. 353 din 7 aprilie 2021.

³ Publicată în M. Of. nr. 1043 din 17 noiembrie 2023.

formulată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Secțiunile Unite și s-a constatat că dispozițiile art. 2-11 din Legea privind unele măsuri pentru continuarea activității de către persoanele care îndeplinesc condițiile de pensionare sunt neconstituționale.

Reproducem considerentele relevante ale acestei decizii:

„52. În cauza de față, conform expunerii de motive a legii criticate, măsura legislativă analizată - cea a interdicției cumulului pensiei cu salariul, în sectorul public - nu este fundamentată pe dispozițiile constituționale ale art. 53, ci pe ideea de îmbătrânire activă la locul de muncă, fără cumularea pensiei cu salariul, respectiv pe faptul că există 88.134 de salariați cumularzi (la data de 1 ianuarie 2020). Cu alte cuvinte, măsura a fost determinată de un aspect sociologic și unul statistic, însă aceste aspecte nu vizează sfera art. 53 din Constituție, care la alin. (1) prevede că exercițiul unui drept sau al unei libertăți fundamentale poate fi restrâns numai dacă se impune pentru apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și libertăților cetățenilor, pentru desfășurarea instrucției penale, pentru prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav. Așa cum prevede alin. (2) al art. 53 din Legea fundamentală, restrângerea poate fi dispusă numai dacă este necesară într-o societate democratică, iar măsura trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății.

53. Curtea pornește de la premisa potrivit căreia drepturile și libertățile fundamentale sunt stabilite de Constituție, iar condițiile exercitării lor sunt prevăzute de către legiuitor. Marja de apreciere de care se bucură legiuitorul este întotdeauna circumscrisă neafectării esenței drepturilor și libertăților fundamentale. Cu alte cuvinte, legea nu are ca finalitate principală restrângerea exercițiului dreptului, ci stabilirea conținutului și a condițiilor propriu-zise de valorificare a drepturilor sau libertăților fundamentale. Este adevărat că drepturile și libertățile fundamentale sunt într-o continuă mișcare, în dinamica evoluției sociale, iar pentru a ajunge la o concluzie justă cu privire la această veritabilă ordonare a drepturilor și libertăților fundamentale este necesară folosirea testului de proporționalitate.

54. Cu toate acestea, Curtea constată că excluderea sau limitarea unui drept sau a unei libertăți fundamentale până la eliminare nu mai reflectă o chestiune de proporționalitate a măsurii legislative, ci una de negare de către legiuitor a unei valori fundamentale în statul de drept, și anume respectarea drepturilor și libertăților fundamentale, valoare garantată prin art. 1 alin. (3) din Constituție.

55. Ca atare, Curtea urmează să analizeze în cauza de față dacă interdicția cumulului pensiei cu salariul reprezintă o negare a dreptului la muncă sau a dreptului la pensie. În ipoteza unui răspuns afirmativ, măsura analizată încalcă dispozițiile art. 41 și 47 din Constituție, iar în ipoteza unui răspuns negativ, urmează să se efectueze testul de proporționalitate pentru a evalua dacă există o atingere adusă acestor drepturi, dacă aceasta urmărește un scop legitim și dacă este proporțională cu scopul legitim urmărit.

56. Analizând dispozițiile art. 41 alin. (1) din Constituție, Curtea constată că, în jurisprudența sa, a reținut că dreptul la muncă, alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă vizează posibilitatea oricărei persoane de a exercita profesia sau meseria pe care o dorește, în anumite condiții stabilite de legiuitor, și nu vizează obligația statului de a garanta accesul tuturor persoanelor la toate profesiile; alegerea profesiei și a

meseriei presupune, înainte de toate, pregătirea și calificarea corespunzătoare în vederea exercitării acestora, iar această libertate este condiționată de îndeplinirea unor criterii legale justificate de specificul profesiei, al meseriei ori al locului de muncă (a se vedea în acest sens Decizia nr. 287 din 17 mai 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 806 din 16 august 2022, paragraful 15).

57. Curtea constată că dispozițiile legii criticate, care instituie, în sectorul public, interdicția cumulului pensiei cu indemnizația/salariul/solda, mai exact reglementarea obligației cumularzilor de a opta între continuarea activității, ipoteză în care plata pensiei se suspendă, și încetarea activității, reprezintă o condiționare a exercitării dreptului la muncă în sfera publică de neexercitarea dreptului la pensie, ceea ce înseamnă că are loc o îngrădire a dreptului la muncă, măsura fiind echivalentă unei interdicții de a mai lucra în mediul public a persoanelor pensionare. Astfel, nu se poate afirma că legea valorizează din punct de vedere axiologic o condiție referitoare la modul în care se exercită dreptul la muncă. În cazul de față, condiția stabilită de legiuitor nu vizează calificarea și pregătirea necesară ocupării unei funcții (publice), ci excluderea unei categorii socioeconomice de la posibilitatea de a ocupa o funcție în sectorul public, ceea ce este neconstituțional, deoarece echivalează cu îngrădirea dreptului la muncă. Or, potrivit art. 41 alin. (1) fraza întâi din Constituție, dreptul la muncă nu poate fi îngrădit.

58. Curtea constată că un drept fundamental sau exercitarea acestuia nu poate exclude beneficiul altui drept fundamental, de asemenea reglementat în Constituție, pentru că s-ar crea regimuri juridice paralele în funcție de drepturile aflate în discuție. În mod inevitabil, exercitarea lor concomitentă generează o interrelaționare între acestea, dar în niciun caz în termeni de excludere de la exercitarea vreunui drept sau a vreunei libertăți fundamentale.

59. Din cele de mai sus rezultă faptul că exercitarea dreptului la muncă condiționează numai acordarea dreptului la pensie, legiuitorul fiind în drept să instituie condițiile necesar a fi întrunite pentru beneficiul pensiei (sub aspectul, în cazul de față, al vechimii sau al stagiului de cotizare necesar), însă, odată dobândit, exercitarea acestui din urmă drept nu poate condiționa exercitarea dreptului la muncă a pensionarului. Ca atare, beneficiul pensiei nu conduce la prezumția că pensionarul nu poate exercita dreptul la muncă și nu conferă legiuitorului o marjă de apreciere cu privire la stabilirea locurilor de muncă în care pensionarul poate sau nu să lucreze - inclusiv în funcție de sursa de finanțare a respectivelor locuri de muncă. Cumulul pensiei cu salariul reprezintă opțiunea beneficiarului de valorificare a celor două drepturi fundamentale, iar nu opțiunea legiuitorului, ca rezultat al unor măsuri de politică socială. Așa fiind, aspectele sociologice (ideea de îmbătrânire activă la locul de muncă, fără a cumula), statistice (numărul de angajați cumularzi) sau impactul financiar (neinvocat în cauză) nu pot/poate constitui motive/motiv de îngădire a exercitării drepturilor fundamentale. Prin urmare, Curtea constată că dispozițiile criticate încalcă prevederile art. 41 alin. (1) din Constituție.

60. Totodată, Curtea constată că dispozițiile art. 2 din legea supusă controlului de constituționalitate condiționează exercitarea dreptului la muncă de exprimarea în scris a opțiunii angajatului pentru continuarea activității, situație în care plata pensiei se suspendă, ceea ce echivalează cu intervenția unei legi ulterioare asupra raportului juridic de muncă

încheiat înainte de intrarea în vigoare a acestei legi. Or, potrivit principiului neretroactivității legii civile, al legitimei așteptări și al securității juridice, legiuitorul nu poate interveni asupra raporturilor de muncă aflate în desfășurare, condiționând continuarea acestora de suspendarea plății pensiei.

61. În continuare, analizând dispozițiile art. 47 alin. (2) din Constituție, Curtea constată că, în jurisprudența sa, a reținut că acestea nu califică dreptul la pensie doar din perspectiva unui interes patrimonial al persoanei, ci, consacrand în mod expres dreptul la pensie ca un drept fundamental, impun statului obligații constituționale suplimentare (a se vedea în acest sens deciziile nr. 872 și nr. 874 din 25 iunie 2010, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 433 din 28 iunie 2010). Dreptul la pensie are o natură socială și reprezintă, în esență, o convenție între stat și cetățeanul subiect al unui raport de muncă, potrivit căreia, în anumite condiții prestabilite, statul îi conferă acestuia o sumă de bani cu caracter viager în considerarea muncii depuse și a perioadei lucrate. Ca atare, odată ce a fost emisă decizia de pensionare, cetățeanul devine beneficiar al pensiei, iar exercițiul acestui drept nu mai poate fi ulterior condiționat de elemente ulterioare raportului juridic deja stabilit. Odată emisă decizia de pensionare, dreptul de a beneficia de pensie în sine, precum și suma aferentă calculată intră în sfera de protecție a art. 47 din Constituție, acestea fiind elemente ce vizează însăși esența dreptului fundamental la pensie. Însă legea analizată, în ipoteza intervenirii unui cumul între pensie și salariu/indemnizație/soldă, prevede suspendarea dreptului la pensie, ceea ce încalcă art. 47 alin. (2) din Constituție și conduce la o instabilitate juridică permanentă pentru beneficiarul dreptului, aspect care este contrar securității juridice, încălcându-se, astfel, și art. 1 alin. (5) din Constituție.

62. Curtea constată că legiuitorul are competența constituțională de a stabili condițiile pe care subiectul de drept trebuie să le îndeplinească pentru a beneficia de dreptul la pensie, concretizat prin emiterea deciziei de pensionare, însă nu are competența constituțională de a stabili condiții ulterioare emiterii deciziei de pensionare care să pună în discuție însuși beneficiul pensiei. Legiuitorul trebuie să fie preocupat de exigența constituțională referitoare la crearea cadrului normativ pentru valorificarea dreptului la pensie, și nu să introducă condiții ulterioare dobândirii dreptului la pensie care să conducă la pierderea, chiar temporară, a acestui drept. Nu se poate susține existența dreptului la pensie în caz de suspendare a plății pensiei, pentru că din moment ce se suspendă exact prestația principală și determinantă, în realitate se pierde însuși dreptul la pensie. Potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, drepturile și libertățile fundamentale nu au o existență abstractă (a se vedea în acest sens Decizia nr. 1.533 din 28 noiembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 905 din 20 decembrie 2011) și, ca atare, dreptul la pensie este unul obiectiv, concret și efectiv, neputând astfel să existe fără plata sumei de bani primite cu titlu de pensie. Așadar, suspendarea sau neacordarea pensiei pe o perioadă chiar determinată este contrară dreptului fundamental la pensie, constituind o măsură de suprimare a acestuia.

63. Prin urmare, ținând seama de faptul că legea criticată condiționează dreptul la pensie de neexercitarea dreptului la muncă, limitându-l până la anihilare, sunt încălcate dispozițiile art. 1 alin. (5) și ale art. 47 alin. (2) din Constituție. Aceste aspecte sunt valabile și în privința pensiilor de serviciu, care chiar dacă nu își au fundamentul direct în art. 47 alin. (2) din Constituție, ca natură juridică, acestea sunt tot prestații sociale din partea statului.

64. De asemenea, având în vedere că exercitarea dreptului la pensie exclude posibilitatea suspendării plății pensiei, precum și pierderea cuantumului pensiei aferent perioadei de suspendare, Curtea constată că are loc și o încălcare consecutivă a art. 44 din Constituție privind dreptul de proprietate privată.

65. În consecință, fiind încălcate dispozițiile art. 1 alin. (5), ale art. 41 alin. (1), ale art. 44 și ale art. 47 alin. (2) din Constituție, Curtea reține și încălcarea exigențelor statului de drept, prevăzute în art. 1 alin. (3) din Constituție, având în vedere că impactul major al soluției legislative criticate asupra esenței unor drepturi constituționale expres reglementate, ce constituie fundamentul laturii sociale a statului român, nu poate decât să conducă la concluzia afectării principului statului de drept, în componenta sa de garantare a efectivității supremației Constituției”.

c) Totodată, s-a menționat, Decizia Curții Constituționale nr. 387/2018⁴ prin care a fost admisă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 56 alin. (1) lit. c) teza I din Codul muncii și s-a constatat că acestea sunt constituționale în măsura în care sintagma „condiții de muncă standard” nu exclude posibilitatea femeii de a solicita continuarea executării contractului individual de muncă, în condiții identice cu bărbatul, respectiv până la împlinirea vârstei de 65 de ani.

Ca efect al Deciziei nr 387/2018, art. 56 alin. (1) din Codul muncii a căpătat următoarea redactare (prin Legea nr. 93/2019): „Contractul individual de muncă existent încetează de drept:... la data îndeplinirii cumulative a condițiilor de vârstă standard și a stagiului minim de cotizare pentru pensionare sau, cu caracter excepțional, pentru salariați care optează în scris pentru continuarea executării contractului individual de muncă, în termen de 30 de zile calendaristice anterior împlinirii condițiilor de vârstă standard și a stagiului minim de cotizare pentru pensionare, la vârsta de 65 de ani...”.

5. Temeiul sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție

A fost O.U.G. nr. 62/2024 privind unele măsuri pentru soluționarea proceselor privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice⁵, precum și a proceselor privind prestațiile de asigurări sociale, care în art. 1 dispune că ea se aplică în procesele „privind stabilirea și/sau plata drepturilor salariale sau de natură salarială ale personalului plătit din fonduri publice, inclusiv cele privind obligarea la emiterea actelor administrative sau privind anularea actelor administrative emise pentru acest personal sau/și cele privind raporturile de muncă și de serviciu ale acestui personal”.

Prin acest act normativ a fost statornicită o procedură specială privind sesizarea în scopul pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept. În acest sens, art. 2 alin. (1) prevede că:

⁴ Publicată în M. Of. nr. 642 din 24 iulie 2018.

⁵ Publicată în M. Of. nr. 559 din 14 iunie 2024.

„Dacă în cursul judecării proceselor prevăzute la art. 1, completul de judecată investit cu soluționarea cauzei în primă instanță sau în calea de atac, verificând și constatând că asupra unei chestiuni de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și aceasta nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată”.

6. Pe fondul cauzei

Înalta Curte a fost chemată să stabilească dacă, în situația menținerii la cererea raportului de funcție publică după îndeplinirea condițiilor de pensie, emiterea deciziei de pensionare determină încetarea de drept a raportului serviciului, chiar dacă funcționarul public ceruse suspendarea plății pensiei (art. 54).

Pentru dezlegarea chestiunii în discuție, s-a impus „coroborarea textului art. 517 alin. (2) din Codul administrativ cu cel al art. 517 alin. (1) lit. d) din același cod, care statuează ca ipoteză premisă faptul că raportul de serviciu existent încetează de drept la data îndeplinirii cumulative a condițiilor de vârstă standard și a stagiului minim de cotizare pentru pensionare, aceasta fiind regula; excepția instituită de textul de lege are în vedere situația în care raportul de serviciu existent nu încetează de drept la data îndeplinirii cumulative a condițiilor de vârstă standard și a stagiului minim de cotizare pentru pensionare, dacă persoana care are competența de numire în funcția publică a dispus aplicarea prevederilor alin. (2)”. Conform acestui din urmă text, „în mod excepțional, pe baza unei cereri formulate cu 2 luni înainte de data îndeplinirii cumulative a condițiilor de vârstă standard și a stagiului minim de cotizare pentru pensionare și cu aprobarea conducătorului autorității sau instituției publice, funcționarul public poate fi menținut în funcția publică deținută maximum 3 ani peste vârsta standard de pensionare, cu posibilitatea prelungirii anuale a raportului de serviciu”.

Așa fiind, ca excepție, într-o atare ipoteză, încetarea de drept a raportului de serviciu nu se produce la data îndeplinirii cumulative a condițiilor de vârstă standard și a stagiului minim de cotizare, ci ulterior la expirarea perioadei pentru care s-a obținut aprobarea continuării activității.

În privința femeilor angajate, există două situații de prelungire a activităților profesionale.

- în Anexa nr. 5 a Legii nr. 360/2023 privind sistemul public de pensii sunt stabilite „vârstele standard de pensionare, stagiile complete și stagiile minime de cotizare contributive”. Importanță specială o are data nașterii femeilor. De pildă, pentru perioada ianuarie-mai 2025, vârsta standard este prevăzută la 62,4 ani. În considerarea Deciziei Curții Constituționale nr. 387/2018, pentru respectarea

principiului nediscriminării în raporturile de muncă, femeile au posibilitatea să solicite continuarea activității până la 65 de ani, la fel ca bărbații, angajatorul fiind obligat să accepte solicitarea.

- după 65 de ani, indiferent de sexul angajaților, se poate dispune, cu *aprobarea conducătorului unității*, prelungirea activității, până la împlinirea vârstei de 70 de ani, prevede art. 46 alin. (2) din Legea nr. 360/2023. Dar, în temeiul art. 46 alin. (1) din aceeași lege, *nu este posibil cumulul pensiei cu salariu*.

În consecință, există două momente în care, după caz, încetează raportul de serviciu al funcționarului public în temeiul art. 517 din Codul administrativ:

- la data îndeplinirii cumulative a condițiilor de vârstă standard și a stagiului minim de cotizare pentru pensionare;

- la expirarea perioadei de maxim 3 ani de la această dată, aprobată de conducătorul autorității sau instituției publice, pentru menținerea în activitate a funcționarului public.

Dacă în această perioadă, ca în speță, la solicitarea asiguratului, Casa Teritorială de pensie emite decizia de pensionare, raportul de serviciu încetează de drept.

Nu are importanță, a decis instanța Supremă că funcționarul public a obținut imediat, după primirea deciziei, suspendarea plății pensiei. Important este că „s-a produs exercitarea dreptului la pensie, iar funcționarul public a exercitat dreptul între menținerea raportului de funcție publică și cel de încetare a acestuia” (pct. 66).

7. Concluzii

Deși în decizia comentată, s-a avut în vedere Legea nr. 263/2010, act normativ înlocuit de Legea nr. 360/2023 privind sistemul public de pensie⁶, statutarea Înaltei Curți de Casație și Justiție este de continuă actualitate. Într-adevăr, art. 46 alin. (2) din Legea nr. 360/2023 interzice cumulul pensiei cu salariul, prevăzând:

Persoanele asigurate în sistemul public de pensii care îndeplinesc condițiile de înscriere la pensie pot opta între acordarea pensiei pentru limită de vârstă și continuarea activității, cu acordul anual al angajatorului, până la împlinirea vârstei de 70 de ani.

Dar, totodată, trebuie amintit că art. 105 din aceeași lege permite pensionarilor să cumuleze pensia cu venituri dintr-o activitate pentru care se datorează contribuția de asigurări sociale potrivit Codului fiscal.

Ca urmare, după încetarea raportului de serviciu/de muncă, și obținerea dreptului la pensie, există posibilitatea încheierii unui nou asemenea raport; situație care presupune existența cumulului pensiei cu veniturile salariale.

Numai că în sistemul public apare pericolul blocării posturilor ca urmare a încetării raporturilor de serviciu ale titularilor. Într-un atare caz, acestea ar trebui

⁶ Publicată în M. Of. nr. 1089 din 4 decembrie 2023.

deblocate, mai ales dacă ele au o natură unică, sunt scoase la concurs și sunt îndeplinite toate celelalte formalități impuse de reglementările în vigoare⁷.

În acest context, amintim că, potrivit art. VII din O.U.G. nr. 156/2024⁸, începând cu 1 ianuarie 2025, se suspendă ocuparea prin concurs sau examen a posturilor vacante din autoritățile și instituțiile publice, indiferent de sistemul de finanțare și de subordonare, inclusiv activitățile finanțate integral din venituri proprii [alin. (1)]. Aceste prevederi nu se aplică posturilor unice vacante [alin. (2)].

⁷ A se vedea, de exemplu, dispozițiile art. 464-468 din Codul administrativ; Regulamentul-cadru privind organizarea și dezvoltarea carierei personalului din sectorul bugetar plătit din fonduri publice, aprobat prin H.G. nr. 1936/2022 (publicat în M. Of. nr. 1078 din 6 noiembrie 2022).

⁸ Publicată în M. Of. nr. 1334 din 31 decembrie 2024.